

კავკასიის უნივერსიტეტი

კავკასიის სამართლის სკოლა

საგანმანათლებლო პროგრამის დასახელება	სამართალი

საგანმანათლებლო პროგრამის დასახელება ინგლისურ ენაზე	Law

უმაღლესი აკადემიური განათლების საფეხური	დოქტორანტურა

საგანმანათლებლო პროგრამის ტიპი	რეგულირებადი

სწავლების ენა	
საგანმანათლებლო პროგრამაზე სწავლება მიმდინარეობს ქართულ ენაზე	

მისანიჭებელი კვალიფიკაცია	
ქართულად:	სამართლის დოქტორი (06)
ინლისურად:	Doctor in Law (06)

პროგრამის ხელმძღვანელი	სამართლის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი ვახტანგ ზაალიშვილი
------------------------	--

პროგრამის მოცულობა კრედიტებით	
<p>სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა მოიცავს 180 ECTS კრედიტს, პირველი წელი 60 ECTS, მეორე წელი და მესამე წელი 120 ECTS კრედიტი. შესაბამისად, სადოქტორო პროგრამის სავარაუდო ხანგრძლივობა შეადგენს 3 წელს.</p> <p>სასწავლო წელი აგებულია სემესტრული პრინციპით. პირველი (შემოდგომის) და მეორე (გაზაფხულის) სემესტრი მოიცავს 20-20 კალენდარულ კვირას. შესაბამისად სასწავლო წელი დაგეგმილია 40 კვირაზე.</p>	

1 ECTS კრედიტი უდრის 25 კრედიტ-საათს, რაც მოიცავს, როგორც დოქტორანტის საკონტაქტო დატვირთვის დროს (ლექცია, კონსულტაციები სამეცნიერო ხელმძღვანელთან, მიმართულების ხელმძღვანელთან, დოქტორანტურის კოორდინატორთან და ა.შ.), ასევე მისი დამოუკიდებელი მუშაობისათვის (სპეციალური სამეცნიერო ლიტერატურის მიმოხილვა, თემის აქტუალურობის დასაბუთება, გადასაჭრელი ამოცანების ჩამოყალიბება თეორიული და/ან ემპირიული კვლევა, ასისტირება, რეცენზირების და ა.შ) განკუთვნილ დროს.

სადოქტორო პროგრამა შედგება სასწავლო და კვლევითი კომპონენტისაგან და სრულდება სადისერტაციო ნაშრომის შესრულებითა და დაცვით.

სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის საერთო მოცულობიდან 60 ECTS კრედიტი ეთმობა სასწავლო კომპონენტს, ხოლო 120 ECTS კრედიტი - კვლევით კომპონენტს.

სასწავლო წლის განმავლობაში დასაშვებია 60-ზე უფრო მეტი ან ნაკლები კრედიტების დაგროვება.

სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის ვადის (6 სემესტრის) ამოწურვის შემდეგ აკადემიური დავალიანების მქონე დოქტორანტს უფლება აქვს ატიური სტუდენტის სტატუსით სწავლას აგრძელებდეს არაუმეტეს 4 სემესტრის განმავლობაში.

პროგრამაზე დაშვების წინაპირობა

სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამაზე სწავლის უფლება აქვს სამართლის მაგისტრს ან მასთან გათანაბრებული აკადემიური ხარისხის მქონე პირს, რომელიც აკმაყოფილებს კავკასიის სამართლის სკოლის დოქტორანტურის საფეხურისთვის დადგენილ მოთხოვნებს და მინიმალურ სტანდარტს, რაც დეტალურად განისაზღვრება კავკასიის უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის (CSL) დოქტორანტურისა და სადისერტაციო საბჭოს დებულებით. სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამა და დოქტორანტურისა და სადისერტაციო საბჭოს დებულება ხელმისაწვდომია ნებისმიერი დაინტერესებული პირისათვის.

სადოქტორო პროგრამაზე დაშვების წინაპირობაა ინგლისური ენის B 2 დონეზე ფლობის დამადასტურებელი საერთაშორისო სერტიფიკატის წარმოდგენა. სერთიფიკატის არქონის შემთხვევაში, უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს შიდა ტესტური გამოცდის მეშვეობით აღნიშნული ენის B 2 დონაზე ცოდნის დადგენას. შესაბამის ენობრივ კომპეტენციას უთანაბრდება შემთხვევა, თუ კი აპლიკანტს გააჩნია უცხოეთში (პროგრამის მითითებულ ენაზე გავლის შემთხვევაში) მიღებული ბაკალავრის ან მაგისტრის აკადემიური ხარისხი.

კავკასიის უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის დოქტორანტურაში სწავლის უფლება შეიძლება მიენიჭოს უცხოეთის უნივერსიტეტის შესაბამისი პროფილის მქონე პროგრამის კურსდამთავრებულს და ასევე მობილობის წესით საქართველოს და უცხოეთის სამართლის სადოქტორო პროგრამებზე რიცხულ, სამართლის მაგისტრის ან მასთან გათანაბრებულ აკადემიური ხარისხის მქონე სტუდენტებს.

პროგრამის მიზანი

სადოქტორო პროგრამის მიზანია :

სამართალმცოდნეობაში ახალი თაობის მკვლევარებისა და აკადემიური პერსონალის მომზადება, რომლებიც შეძლებენ ხელი შეუწყონ დარგის განვითარებას თეორიული და პრაქტიკული, მტკიცებითი ან ემპირიული კვლევების მეშვეობით; დოქტორანტებში კვლევისა და სწავლებისთვის საჭირო კომპეტენციათა განვითარების ხელშეწყობა ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩოს შესაბამისად. პროგრამა ორიენტირებულია სამართლებრივი ანალიზის, ინტერდისციპლინური და კრიტიკული მიდგომის განვითარება და გაღრმავებაზე.

კვლევებზე ორიენტირებული სწავლების დანერგვა;

ადგილობრივ და საერთაშორისო შრომის ბაზრებზე მაღალკვალიფიციური, კონკურენტუნარიანი, თანამედროვე ღირებულებებზე ორიენტირებული, დემოკრატიის, სამართლიანობისა და კანონიერების ერთგული სპეციალისტების მომზადება;

	<p>აქტუალური სამართლებრივი პრობლემების სიღრმისეული მეცნიერული გააზრებისა და შეფასების უნარის განვითარება არსებული ცოდნის განახლებისა და მის დაწინაურებაში ხელშეწყობისათვის შესაბამისი ინსტრუმენტებით უზრუნველყოფით გზით;</p> <p>პრაქტიკულად გამოყენებადი და/ან თეორიული ღირებულების მქონე ნაშრომის შექმნა;</p> <p>სამეცნიერო და აკადემიურ წრეებთან დინამიკური კომუნიკაციის ჩამოყალიბებით ცოდნის მუდმივი განახლების ხელშეწყობა;</p> <p>დოქტორანტისთვის თვითორგანიზების, კვლევის დამოუკიდებელი დაგეგმვისა და განხორციელების უნარების გაღრმავება.</p>
<p>პროგრამის სწავლის შედეგი</p>	<p>სადოქტორო პროგრამის კურსდამთავრებულს ექნება სამართლის მიმართულებით ეროვნული სამართლისა და უცხოური სამართლის სისტემების სპეციფიკის უახლეს მიღწევებზე დამყარებული ცოდნა, პროდუქტიული კვლევის კომპეტენცია.</p> <p>სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის დასრულების შემდეგ კურსდამთავრებული შეიძენს ზოგად და დარგობრივ კომპეტენციებს.</p> <p>სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის კურსდამთავრებულს ექნება შემდეგი ზოგადი კომპეტენციები:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ სამეცნიერო-თეორიული და პრაქტიკული კვლევების სათანადო დონეზე წარმართვის და სამეცნიერო კვლევის პროცესში თანამედროვე მეთოდოლოგიის გამოყენების უნარი; ➤ უახლეს წყაროებზე, მათ შორის, უცხოენოვან წყაროებზე დაყრდნობითა და კომპარატივისტული მეთოდოლოგიის გამოყენებით სამეცნიერო კვლევის წარმართვის, აგრეთვე უახლეს მიღწევებზე დამყარებული ცოდნიდან გამომდინარე, ახალი იდეების ან პროცესების განვითარების უნარი; ➤ სამეცნიერო მუშაობის დამოუკიდებლად წარმართვის უნარი; ➤ არსებული ცოდნის გაფართოების უნარი; ➤ ინოვაციური მეთოდების გამოყენების, აგრეთვე ინოვაციური კვლევის დამოუკიდებლად დაგეგმვის, განხორციელებისა და ზედამხედველობის; ახალი იდეების გენერირების უნარი; ➤ სამეცნიერო - კვლევითი ნაშრომისა და კვლევის შედეგების პრეზენტაციის უნარი; ➤ სამეცნიერო დებატებში ჩართვისა და საკუთარი პოზიციის დამაჯერებლად დასაბუთების, აგრეთვე საერთაშორისო სამეცნიერო საზოგადოებასთან უცხოურ ენაზე თემატურ პოლემიკაში ჩართვის უნარი; ➤ სხვადასხვა წყაროდან ინფორმაციის მოძიებისა და ანალიზის უნარი; ➤ კრიტიკული აზროვნებისა და თვითკრიტიკის უნარი; ➤ სამოქალაქო საზოგადოების წევრთა მოტივირებისა და მათი საერთო შედეგზე კონცენტრირების უნარი; ➤ სასწავლო პროგრამების შედგენის, სამეცნიერო-სამართლებრივი პროექტების შედგენისა და შეფასების უნარი; <p>სამართლის სადოქტორო საგანმანათლებლო პროგრამის კურსდამთავრებულს ექნება შემდეგი დარგობრივი კომპეტენციები:</p> <p>ცოდნა და გაცნობიერება – დოქტორანტს ეცოდინება:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ სამართლის დარგის ან შესაბამისი ქვედარგის განვითარების პროცესში ჩამოყალიბებული ახალი მეცნიერული ხედვები, დარგობრივი პრობლემატიკის გადაწყვეტის თანამედროვე მეთოდოლოგიური და კონცეპტუალური მიდგომები; ➤ უახლეს მიღწევებზე დამყარებული ცოდნის მიღება, რაც არსებული

ცოდნის ინოვაციური მეთოდების გამოყენებით გაფართოების საშუალებას იძლევა (რეფერირებადი პუბლიკაციისათვის აუცილებელი სტანდარტის დონეზე);

- არსებული ცოდნის კრიტიკული გააზრებისა და ნაწილობრივი გადაფასების გზით ცოდნის განახლებული ფარგლების გაცნობიერება;
- სამართლის დარგის ან შესაბამისი ქვედარგის, ასევე დარგთაშორისო სფეროს სპეციფიკური (თეორიული და კვლევითი) მეთოდები, რომლებიც სამართლის მიმართულებით წარმატებით მუშაობის საფუძველია;
- სამართალი, როგორც ჰეტერონომიული წესრიგი და მისი არსებობის აუცილებლობის საკითხები, ფილოსოფიური კატეგორიები და მათი კავშირი სამართალთან;
- სწავლებისა და სწავლის თანამედროვე მეთოდები და ტექნოლოგიები;
- კვლევის (მათ შორის, სამართლებრივი კვლევის) პროცესების ასპექტები, დინამიკა, გამოყენებითი და ფუნდამენტური კვლევის მეთოდები, კომპარატიული კვლევის მეთოდები, სოციოლოგიური კვლევის სახეები და მათი მნიშვნელობა სადისერტაციო კვლევისთვის.

ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი – დოქტორანტი შეძლებს:

- საკანონმდებლო ცვლილებების, სასამართლო პრაქტიკის და მეცნიერული სიახლეების კვლევას და შესაბამისი რეკომენდაციების შემუშავებას;
- სამეცნიერო ნაშრომის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად გაფორმებას და დაცვას;
- პრაქტიკულ საქმიანობაში სწავლების უახლესი მეთოდების გამოყენებას;
- ინტერდისციპლინური მეცნიერული კვლევის ორგანიზებას და შედეგიან პროფესიულ მუშაობას;
- კომპლექსური იურიდიული ნაშრომის ანალიზს და დასკვნის გაკეთებას;
- თანამედროვე მსოფლიოს გლობალური, ეროვნული პრობლემების სამართლებრივი მოწესრიგების ფილოსოფიური მოდელების, აგრეთვე სამართლის ფილოსოფიის ფუძემდებლური ცნებებისა და ძირითადი თეორიების შესახებ მეცნიერულ და არგუმენტირებულ მსჯელობას;
- ახალი სახელმძღვანელოებისა და სალექციო კურსების შემუშავებასა და თანამედროვე საგანმანათლებლო მეთოდოლოგიის დანერგვას;
- სწავლებისა და კვლევის განხორციელების გზით საუნივერსიტეტო განათლებასა და მეცნიერებაში საკუთარი წვლილის შეტანას;
- სამეცნიერო კვლევის აკადემიურად სტრუქტურირებას, ლოგიკურ მსჯელობას, არგუმენტაციასა და სამეცნიერო კვლევის შედეგების განზოგადებას.

დასკვნის გაკეთების უნარი – დოქტორანტი შეძლებს:

- პრობლემათა იდენტიფიცირებასა და სამართლებრივ ანალიზს, აგრეთვე პრობლემების გადაჭრისათვის სწორი და ეფექტიანი გადაწყვეტილების დამოუკიდებლად მიღებას და დასაბუთებას;
- ახალი, რთული და წინააღმდეგობრივი იდეებისა და მიდგომების კრიტიკულ ანალიზს, სინთეზსა და მეცნიერულ შეფასებას;
- კრიტიკული ანალიზის საფუძველზე კვლევის მეთოდების ეფექტიანობის შეფასებას, კორექტირებასა და ახალი მეთოდების შემუშავებას.
- აკადემიურ ჯგუფში შექმნილი სასწავლო თავისებურებების ანალიზს და შეფასებას და ამის საფუძველზე პედაგოგიკურად გამართლებული გადაწყვეტილების მიღებას.

კომუნიკაციის უნარი – დოქტორანტი შეძლებს:

- საკუთარი კვლევის შედეგების ზეპირი და წერილობითი ფორმით წარმოდგენას მეცნიერთა და სპეციალისტთა წრეში, მათ შორის, ინგლისურ, გერმანულ ან ფრანგულ ენებზე;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ მეცნიერულ დებატებში ჩართვას, განსხვავებული აზრის გაგებას და საკითხების ანალიზისას საკუთარი პოზიციის არგუმენტირებულ დასაბუთებას; ➤ სამართლებრივი პრობლემის გადასაწყვეტად სამართლის ყველა წყაროს მოძიებას, ნებისმიერი სირთულის სამართლებრივი ინფორმაციის სტრუქტურირებას შესაბამისი ფორმატით, კონკრეტული ადრესატისათვის წარდგენას წერიითი ან/და ზეპირი ფორმით, მათ შორის, ერთ-ერთ ევროპულ ენაზე; ➤ სამეცნიერო სტილის დაცვით და სტანდარტების შესაბამისად სამეცნიერო ნაშრომის, ასევე საერთაშორისო რეფერირებადი პუბლიკაციების სათანადოდ გაფორმებას, სტრუქტურირებასა და გამოქვეყნებას. <p>სწავლის უნარი – დოქტორანტი შეძლებს:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ არსებული ცოდნის ხელახალი გააზრებისა და ნაწილობრივი გადაფასების გზით ახალი ცოდნის შექმნას; ➤ უახლეს მეცნიერულ მიღწევებზე დაკვირვებას, ახალი მეცნიერული იდეების ან/და თვალსაზრისის განვითარებას; ➤ სადავო საკითხთან მიმართებაში შეხედულებების კონსტრუქციულად დაცვას; ➤ აკადემიურ ჯგუფთან კომუნიკაციას, სილაბუსის შედგენას სტუდენტებისათვის გასაგებ ენაზე და მის წარდგენას აკადემიურ ჯგუფში, სწავლების აქტუალურ პრობლემებზე კომუნიკაციას და საუნივერსიტეტო მართვის პროცესში მონაწილეობას. <p>ღირებულებები:</p> <p>პროგრამის წარმატებით დასრულების შედეგად სტუდენტს ცხადად გააზრებული ექნება კანონიერების, სამართლიანობის, პიროვნული თავისუფლების, თანასწორობის, საზოგადოების დემოკრატიულ საწყისებზე ფუნქციონირების აუცილებლობის, სოციალური სახელმწიფოს ფუნქციონირების საწყისები და თავის წვლილს შეიტანს მათი ცხოვრებაში დანერგვისა პროცესში</p>
<p>დასაქმების სფეროები</p>	<p>კავკასიის უნივერსიტეტის დოქტორანტურის კურსდამთავრებული აფორმებს პედაგოგიური საქმიანობის განხორციელების შესახებ სამ წლიან შრომით ხელშეკრულებას. გარდა ამისა კურსდამთავრებულმა შეიძლება წარმატებით განახორციელოს პედაგოგიური და კვლევითი საქმიანობა სხვა უმაღლეს სასწავლებელში.</p> <p>სამართლის დოქტორები შეძლებენ პედაგოგიურთან ერთად, სამეცნიერო-კვლევითი და საექსპერტო საქმიანობის განხორციელებას, ასევე კონკურენტუნარიანები იქნებიან პროფესიაში მაღალი პოზიციების საპასუხისმგებლო თანამდებობების დასაკავებლად. როგორც კერძო ასევე საჯარო სექტორში.</p>

<p>სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემა</p>	<p>სტუდენტის სწავლის შედეგის მიღწევის დონის შეფასების სისტემა მოიცავს შუალედურ და დასკვნით შეფასებებს. სასწავლო კომპონენტში მაქსიმალური ანუ 100 ქულიდან შუალედური შეფასებების ჯამის ხვედრითი წილი არის 70 ქულა, ხოლო დასკვნითი გამოცდის - 30 ქულა.</p> <p>შუალედური და დასკვნითი შეფასების ორივე ფორმაში დადგენილია მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი. დეტალური ინფორმაცია მინიმალური კომპეტენციის ზღვრის შესახებ მოცემულია კონკრეტული სასწავლო დისციპლინების სილაბუსებში, რომელიც სასწავლო პროცესის დაწყების წინ იტვირთება სასწავლო პროცესის მართვის ელექტრონულ სისტემაში.</p> <p>სწავლის თითოეულ ეტაპზე, სტუდენტს დასკვნით გამოცდაზე ხელახლა გასვლის უფლება ეძლევა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მის მიერ დასკვნით გამოცდამდე დაგროვილი შუალედური შეფასებების ჯამური ქულა მინიმუმ 41-ის ტოლია.</p>
--	---

შეფასების სისტემა უშვებს:

ხუთი სახის დადებით შეფასებას:

(A) ფრიადი – შეფასების 91-100 ქულა;

(B) ძალიან კარგი – მაქსიმალური შეფასების 81-90 ქულა;

(C) კარგი – მაქსიმალური შეფასების 71-80 ქულა;

(D) დამაკმაყოფილებელი – მაქსიმალური შეფასების 61-70 ქულა;

(E) საკმარისი – მაქსიმალური შეფასების 51-60 ქულა.

ორი სახის უარყოფით შეფასებას:

(FX) ვერ ჩააბარა – მაქსიმალური შეფასების 41-50 ქულა, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტს ჩასაბარებლად მეტი მუშაობა სჭირდება და ეძლევა დამოუკიდებელი მუშაობით დამატებით გამოცდაზე ერთხელ გასვლის უფლება;

(F) ჩაიჭრა – მაქსიმალური შეფასების 40 ქულა და ნაკლები, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტის მიერ ჩატარებული სამუშაო არ არის საკმარისი და მას საგანი ახლიდან აქვს შესასწავლი.

სტუდენტს დასკვნით გამოცდაზე ხელახლა გასვლის უფლება აქვს ადმინისტრაციის მიერ დადგენილ ვადაში, მაგრამ დასკვნითი გამოცდის შედეგების გამოცხადებიდან არანაკლებ 5 დღის ვადაში.

სტუდენტის მიერ დამატებით გამოცდაზე მიღებულ შეფასებას არ ემატება დასკვნით შეფასებაში მიღებული ქულათა რაოდენობა. დამატებით გამოცდაზე მიღებული შეფასება არის დასკვნითი შეფასება და აისახება საგანმანათლებლო პროგრამის სასწავლო კომპონენტის საბოლოო შეფასებაში.

ერო-კვლევითი კომპონენტი ფასდება 100 ქულით, ერთჯერადი შეფასების პრინციპის დაცვით. შეფასების კრიტერიუმები და პროცედურები მოცემულია შესაბამისი სკოლის სადოქტორო სწავლების დებულებაში.

სადისერტაციო ნაშრომის შეფასება

სადისერტაციო ნაშრომის დადებითი შეფასება (P – დაიცვა) წარმოებს შემდეგი სისტემის მიხედვით:

- ფრიადი (summa cum laude) – შესანიშნავი ნაშრომი;
- ძალიან კარგი (magna cum laude) - შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს ყოველმხრივ აღემატება;
- კარგი (cum laude) - შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს აღემატება;
- საშუალო (bene) - შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს ყოველმხრივ აკმაყოფილებს;
- დამაკმაყოფილებელი (rite) - შედეგი, რომელიც ხარვეზების მიუხედავად წაყენებულ მოთხოვნებს მაინც აკმაყოფილებს.

სადისერტაციო ნაშრომის უარყოფითი შეფასება (F – ვერ დაიცვა) წარმოებს შემდეგი სისტემის მიხედვით:

- (FX) არადამაკმაყოფილებელი (insufficenter) - შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს მნიშვნელოვანი ხარვეზის გამო ვერ აკმაყოფილებს;
- (F) სრულიად არადამაკმაყოფილებელი (sub omni canone) - შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს საერთოდ არ აკმაყოფილებს.

დისერტაცია არ ითვლება დაცულად, თუ შეფასება იქნა „არადამაკმაყოფილებელი“ (41-50 ქულა - insufficenter) ან სრულიად „არადამაკმაყოფილებელი“ (41 ქულაზე ნაკლები - sub omni canone). დისერტაციის შეფასება ხორციელდება კოლეჯის წევრთა ინდივიდუალური შეფასებების საშუალო არითმეტიკულით.

სადისერტაციო ნაშრომის მომზადებასთან და დაცვასთან დაკავშირებულ რეგულაციებს განსაზღვრავს და აკონკრეტებს „კავკასიის უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის დოქტორანტურისა და სადისერტაციო საბჭოს დებულება“, რომელიც დამტკიცებულია კავკასიის უნივერსიტეტის პრეზიდენტის ბრძანებით.

სწავლებისა და სწავლის მეთოდები

ძირითადად დოქტორანტთან საქმიანობა ატარებს მკვეთრად სპეციფიკურ ხასიათს გამომდინარე მისი შესაძლებლობებიდან და კვლევის ინტერესებიდან.

სწავლის პროცესში კონკრეტული სასწავლო-კვლევითი ამოცანის შესაბამისად გამოიყენება სწავლების შემდეგი მეთოდები: ვერბალური, ანუ ზეპირსიტყვიერი, წიგნზე მუშაობის, წერითი მუშაობის, დემონსტრირების,, პრაქტიკული შემთხვევის ანალიზის (Case study), პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლების (PBL), ინდუქციური, დედუქციური, ანალიზის, სინთეზის, ჯგუფური მუშაობის, თანამშრომლობითი, ევრისტიკული, გონებრივი იერიშის, ქმედებაზე ორიენტირებული, ისტორიული, შედარებითი (comparative) და სხვა. სწავლება-სწავლის პროცესში მეთოდები ერთმანეთს ავსებენ და ერთმანეთში გადადიან. დოქტორანტი ჩართულია სასწავლო და/ან კვლევით საქმიანობაში. კონკრეტული სასწავლო კურსის სწავლება-სწავლის მეთოდები ასახული იქნება შესაბამისი სასწავლო კურსის სილაბუსში. პროფესორი შესაძლოა იყენებდეს ზემოთჩამოთვლილ ერთ ან რამდენიმე მეთოდს ან ნებისმიერ სხვა მეთოდს კონკრეტული სასწავლო-კვლევითი ამოცანის შესასრულებლად. კონკრეტული მეთოდები განისაზღვრება შესაბამისი სალაბუსებით და სასწავლო კურსის სპეციფიკით. სწავლების პროცესში აპრობირებული სწავლების მეთოდების არსის დეფინიცია წარმოდგენილია კავკასიის სამართლის სკოლის დიდაქტიკურ სახელმძღვანელოში.

ასევე მკვეთრად ინდივიდუალიზირებულია მეცნიერ-ხელმძღვანელის ზედამხედველობა დოქტორანტის მიერ წარმოებული კვლევისადმი.

პროგრამის სასწავლო კურსები

სასწავლო კურსის დასახელება	სასწავლო კურსის აღწერა	სავალდებულო/ არჩევითი	ECTS კრედიტი	სწავლების სემესტრი
<p>სამართლებრივი კვლევის მეთოდები</p>	<p>სასწავლო კურსის მიზანია სტუდენტებისთვის აკადემიური კვლევის იმ მეთოდების გაცნობა, რომელიც დამახასიათებელია სამართლის მეცნიერებისთვის. სასწავლო კურსის ფარგლებში ყურადღება გამახვილებულია როგორც თეორიულ, ასევე პრაქტიკულ საკითხებზე, რათა, კურსის გავლის შემდეგ, სტუდენტი მომზადებული იყოს სამართლებრივი კვლევისთვის.</p> <p>აკადემიური კვლევის ზოგად მეთოდებთან ერთად სტუდენტები შეისწავლიან სამართლებრივი კვლევისთვის დამახასიათებელ თავისებურებებს. სამართლებრივი კვლევისთვის მომზადების მიზნით ეტაპობრივად იქნება განხილული აკადემიური ნაშრომის შექმნის სხვადასხვა სტადიები, საწყისი საფეხურიდან - დასკვნითი ეტაპის ჩათვლით. სასწავლო კურსის მანძილზე სტუდენტებს ექნებათ შესაძლებლობა, ლექცია-სემინარებზე აქტიური მონაწილეობის საშუალებით განივითარონ სამეცნიერო ნაშრომის შექმნისთვის და სამართლებრივი კვლევისთვის საჭირო უნარები. სასწავლო კურსი ემსახურება სტუდენტების მომზადებას სამეცნიერო კვლევისთვის, რათა მათ, კურსის გავლის შემდეგ, დამოუკიდებლად შეძლონ სამართლებრივი კვლევის წარმართვა.</p>	<p>სავალდებულო</p>	<p align="center">5</p>	<p align="center">I</p>
<p>სამეცნიერო წერის კულტურა იურისტებისთვის</p>	<p>სამართლის სხვადასხვა საკითხებისა და ინტერდისციპლინური, თანამედროვე სამეცნიერო კვლევების მიზანია არსებული სამეცნიერო ცოდნის გამოყენება/ანალიზის და სხვა მეთოდოლოგიური ინსტრუმენტების მეშვეობით ახლის აღმოჩენა/შეთავაზება სამეცნიერო საზოგადოებისათვის. კურსის შემადგენელი თემატური ელემენტებია: სამართლებრივი კვლევის დაგეგმვა და დაწყება, იურიდიული ნაშრომის (დისერტაციის) არქიტექტონიკა და სამეცნიერო ტექსტის ბუნება, ინტერდისციპლინარული კვლევები და სამართლებრივი ტერმინოლოგია, სამეცნიერო კვლევის მეთოდოლოგიური მხარე, სტატისტიკა და სამეცნიერო კვლევები, სამართლებრივი კვლევის პარადიგმები, თეორია და კვლევის კონცეპტუალური ცნებითი საფუძვლები, სამეცნიერო-სამართლებრივი კვლევის უცხოენოვანი სტილისტიკის საკითხები, სამეცნიერო-სამართლებრივი ლიტერატურის ბიბლიოგრაფიის შედგენა, რეფერირება. სტილისტიკა; რევენზირება. საკვალიფიკაციო ნაშრომის სტანდარტები; სამეცნიერო ნაშრომთა ტიპები და სტანდარტები. მსჯელობა; ანალიზი, მსჯელობის მოდალობა. ენობრივი კომპეტენციის საკითხი სამართლის სპეციალისტთათვის. მტკიცების ლოგიკა; ფაქტების და სამართლის პრაქტიკის (საკანონმდებლო, სასამართლო, ადმინისტრაციული, სანოტარო) განზოგადება.</p>	<p>არჩევითი</p>	<p align="center">5</p>	<p align="center">I</p>

	კურსის მსვლელობისას მსმენელები ასევე მიიღებენ ინფორმაციას საერთაშორისო მონაცემთა ბაზების, ციტირების ინდექსის, ჟურნალების იმპაქტ ფაქტორის და მაღალი იმპაქტის მქონე ჟურნალებში სტატიათა გაგზავნა/გამოქვეყნებისა და რეცენზირების პირობების შესახებ.			
სამართლის ფილოსოფია	სამართლის ფილოსოფია, როგორც სამართლის და ფილოსოფიის მეცნიერებათა კვლევის მეთოდების სინთეზური გაერთიანება და მისი სამართლებრივ-ფილოსოფიური კატეგორიები. სამართლის ფილოსოფიის წარმოშობის საფუძვლები და განსხვავება მიდგომებსა და მსოფლმხედველობებში. სამართალი, როგორც ბაზისი თუ ზედნაშენი საზოგადოებრივ უთიერთობათა ჭრილში. სამართლის აქსიოლოგია, სამართალი როგორც ღირებულება და შეფასება, სამართალი, როგორც ნორმათა სისტემა, სამართალი როგორც სოციოლოგიური ფენომენი და მისი მოქმედება დროში, სივრცეში და პირთა წრის მიმართ. სამართალი და სამართლიანობა, უნივერსალური და პოზიტიური სამართალი. სამართლის ანთროპოლოგია, სამართალი როგორც კულტურისა და ცივილიზაციის ფენომენი; სამართალი და კულტურულ ფასეულობათა სისტემა, სამართლის შემეცნება, აღქმა, აღიარება და სამართლის ჰერმენევტიკა, მეტაფიზიკა, დიალექტიკა, ექსისტენციალიზმი და სამართალი.	არჩევითი	5	I
სწავლების ინოვაციური მეთოდები	დოქტორანტურის სასწავლო კურსი იზიარებს ადამიანის განვითარების დიფერენცირების მიდგომას და სწავლა-სწავლების მეცნიერულად დასაბუთებულ თეორიას ეფუძნება. სასწავლო კურსი მსმენელებს პედაგოგიური და კვლევითი პრაქტიკისთვის საჭირო ცოდნითა და უნარებით უზრუნველყოფს. კერძოდ, კურსი განიხილავს შემდეგ საკითხებს: ადამიანის განვითარება დროსა და სივრცეში; ადამიანი და კულტურა; ჰუმანურ-პიროვნული მიდგომა საგანმანათლებლო პროცესში; სწავლა: ცხოვრებიდან, ცხოვრებაში, ცხოვრებისთვის; კოგნიტური საქმიანობის მეცნიერული ორგანიზაციის არსი (მნიშვნელობა და პირობები); ურთიერთზემოქმედების თეორია; ცნობიერების მოვლენათა კლასიფიკაცია; ინფორმაციის ანალიტიკური დამუშავება; თვითაღზრდა და თვითკონტროლი (თვითმმართველობა); სტუდენტის საქმიანობის ძირითადი ასპექტები; კრიტიკული აზროვნება; სამეცნიერო-ინფორმაციული საქმიანობის საფუძვლები; თავისუფლება და პასუხისმგებლობა აზროვნებაში; პედაგოგიური პრაქტიკის რუკა (ფიქრი, თავდაჯერებულობა, სტრესის დამღევა, დროის განაწილება); მოტივაციის არსი და საშუალებები (გავლენის სფეროს გაფართოება, ნდობაზე დამყარებული ურთიერთობების ჩამოყალიბება); პასუხისმგებლიანი	სავალდებულო	5	II

	ინდივიდუალური გადაწყვეტილებების მიღება; პროექტის ხედვის ჩამოყალიბება და გადაცემა (მიზანსწრაფვა, გავლენა, ორგანიზაციული კულტურა); საუნივერსიტეტო კულტურა (ინდივიდუალური ქცევის საფუძვლები); სილაბუსის შედგენა; ლექცია-სემინარების დაგეგმვა და სხვ.			
სამართლებრივი კვლევის მეთოდები გაღრმავება	<p>განსხვავებით „სამართლებრივი კვლევის მეთოდებისგან“, ამ სასწავლო კურსის მიზანია სტუდენტების არა თეორიული, არამედ, უპირატესად, პრაქტიკული მომზადება აკადემიური ნაშრომის შექმნისთვის. შესაბამისად, სასწავლო კურსის ფარგლებში ყურადღება გამახვილებულია, ძირითადად, პრაქტიკულ საკითხებზე, რათა, კურსის გავლის შემდეგ, სტუდენტი მეტად მომზადებული იყოს სამეცნიერო ნაშრომის შექმნისთვის</p> <p>სასწავლო კურსის მსვლელობის მანძილზე სტუდენტები გაიღრმავებენ აკადემიური ნაშრომის შექმნისთვის დამახასიათებელი თავისებურებების ცოდნას. სამართლებრივი კვლევისთვის მომზადების მიზნით დეტალურად იქნება განხილული სამეცნიერო ნაშრომის შექმნის სხვადასხვა სტადიები, საწყისი საფეხურიდან - დასკვნითი ეტაპის ჩათვლით. სასწავლო კურსის მანძილზე, საშინაო დავალებებისა და ლექცია-სემინარებში აქტიური მონაწილეობის მეშვეობით, სტუდენტები ეტაპობრივად შეძლებენ აკადემიური ნაშრომის შექმნისთვის საჭირო პრაქტიკული უნარების დაუფლებას: საწყის ეტაპზე ყურადღება გამახვილებული იქნება ლიტერატურის დამუშავებაზე, მომდევნო ეტაპს წარმოადგენს აკადემიური ტექსტების რეცენზირება-რედაქტირება, ხოლო დასკვნით ეტაპზე სტუდენტები გამოიმუშავებენ აკადემიური ნაშრომის წარდგინებისა და დაცვისთვის საჭირო უნარებს. აღნიშნული ეტაპების მიზანი იქნება სტუდენტების პრაქტიკული მომზადება აკადემიური ნაშრომის შექმნისთვის, რათა მათ, კურსის გავლის შემდეგ, დამოუკიდებლად შეძლონ, სამართლებრივი კვლევის შედეგად, აკადემიური ნაშრომის შექმნა. სტუდენტებისთვის მიცემული დავალებები მიმართული იქნება მათთვის სამეცნიერო ნაშრომის მოსამზადებლად საჭირო პრაქტიკული უნარების გამოიმუშავებისკენ.</p>	არჩევითი	5	II
პროფესორის ასისტენტობა	პროფესორის ასისტენტობა, რომელიც წარმოადგენს არჩევით კომპონენტს, გულისხმობს დოქტორანტის ჩაბმას სასწავლო პროცესში სამართლის სკოლის აკადემიური პერსონალისათვის დახმარების გაწევის მიზნით, რაც გამოიხატება ბაკალავრიატის სტუდენტთა ჯგუფში ლექცია/სემინარის ჩატარებაში, სამეცნიერო ხელმძღვანელის მეთვალყურეობით. შუალედური და საბოლოო გამოცდის საკითხების, ტესტებისა და კაზუსების მომზადებაში, ბაკალავრიატის სტუდენტთა წერითი ნაშრომების გასწორებაში, ბაკალავრიატის სტუდენტთა ზეპირ გამოკითხვაში.	არჩევითი	5	II

პირველი თემატური სემინარი	სამართლის სადოქტორო პროგრამის თანახმად თემატური სემინარი არის სასწავლო კომპონენტი და არ არის დაკავშირებული სადოქტორო ნაშრომთან. დოქტორანტი თავის ხელმძღვანელთან შეთანხმებით არჩევს/ათანხმებს ნაშრომის თემას, ამუშავებს მას და აწყობს საჯარო პრეზენტაციას. თემატური სემინარის წარმატებით დაცვის შემთხვევაში დოქტორანტის აქტივობა ფასდება 20 კრედიტით. პროგრამის თანახმად პირველი თემატური სემინარის შესრულება და დაცვა გათვალისწინებულია პირველ სემესტრში.	სავალდებულო	20	I
მეორე თემატური სემინარი	სამართლის სადოქტორო პროგრამის თანახმად თემატური სემინარი არის სასწავლო კომპონენტი და არ არის დაკავშირებული სადოქტორო ნაშრომთან. დოქტორანტი თავის ხელმძღვანელთან შეთანხმებით არჩევს/ათანხმებს ნაშრომის თემას, ამუშავებს მას და აწყობს საჯარო პრეზენტაციას. თემატური სემინარის წარმატებით დაცვის შემთხვევაში დოქტორანტის აქტივობა ფასდება 20 კრედიტით. პროგრამის თანახმად მეორე თემატური სემინარის შესრულება და დაცვა გათვალისწინებულია მე-2 სემესტრში.	სავალდებულო	20	II
დისერტაციის მომზადება და დაცვა	დოქტორანტურის კვლევითი კომპონენტი მოიცავს დისერტაციის მომზადებას და დაცვას, სადისერტაციო ნაშრომის საჯარო პრეზენტაციას სადისერტაციო საბჭოს კოლეგიის სხდომაზე: საკვლევი თემის აქტუალურობის დასაბუთებას, კვლევის მიზნისა და გამოსაყენებელი სამართლებრივი კვლევის მეთოდების განსაზღვრას, საკვლევი თემატიკის ირგვლივ არსებული ქართული და უცხოური ლიტერატურის მიმოხილვას და ა.შ. სადოქტორო ნაშრომთან დაკავშირებული კვლევითი კომპონენტი ემყარება დოქტორანტის მიერ დამოუკიდებლად ჩატარებულ სამუშაოს. იგი ითვალისწინებს დოქტორანტის მიერ სადისერტაციო თემასთან დაკავშირებული მასალის დამუშავებას და წარმოდგენას. თემას მეცნიერ ხელმძღვანელთან შეთანხმებით განსაზღვრავს დოქტორანტი. მასში აისახება თეორიული/ექსპერიმენტული კვლევის დასაბუთებული შედეგები და მისი მიზანია დოქტორანტის ცოდნის სისტემატიზაცია, დოქტორანტის კრეატიული აზროვნების გამომუშავება, ნაშრომის ენის, სტილისა და სტრუქტურის სისწორის შემოწმება, დროის სწორი მენეჯმენტი, კვლევის წარმატებით განხორციელებისთვის საჭირო რესურსების სწორად განაწილება და გაწეული სამუშაოს წარდგენა.	სავალდებულო	120	III-VI